

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Piața M. Viteazul
(Nagyplactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 . . . . . 80 „
1/4 . . . . . 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Slovensko Ck 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoszlávia D. 100

ROS-HASONOH

5691 — תרצ"א

Uj esztendő küszöbén állunk. Hogy rohan az idő? . . . Évek-évre torkollanak, hideg télidő után a tavasz következik, az érlelő nyár is elmúlik, megint hullanak az őszi falevelek és elkövetkezik újból a zsidóság nagy napja; a *Ros-Hasonoh*.

Az újból fordult esztendőről medítáljunk? Hát le tudunk mi zárni történelmünkbe egy esztendőt? Mondhatjuk-e mi zsidók azt, hogy ez az esztendő jó volt és a jónál jobbat várunk? Vagy ez az esztendőnk rossz volt, de az újtól boldogabbat várunk? Legyünk optimisták, vagy pesszimisták? Mondhatjuk-e, hogy ez az évi mérlegünk jobban vagy rosszabbul ütött ki?

Nekünk összefolyik az idő, mi már nem állíthatunk fel mérleget és nem fordulhatunk a horoszkophoz sem. Mi nem tudunk egy évet lezárni és nem tudunk sem sirni, sem örülni a multnak, de a jövőnek sem. Mi nem mondhatjuk azt, hogy az elmúlt esztendő „sorsdöntő” volt, azt sem állíthatjuk, hogy a legrosszabb volt. 5690. esztendője bizonyára minden év végén megpróbálták őseink, ahogy mi is tesszük, hogy lezárjuk az esztendőt és hisszük azt, hogy az eljövendő, a jószág, a bőség, a szeretet és boldogság éve lesz. Így hisszük, mert így kell hinnünk! De ezt nem azért tesszük, mert logikánk szerint ennek el kell következni, hanem bizunk Izráel örök őrzőjében, ki sohasem nyugszik meg, míg látja fiainak keserveit és küzködését.

A most lezárt esztendő a világ zsidóságának nem sok örömet hozott. Meghaltak nagyjaink, kikre örökké emlékezni fogunk. Nőtt az új generáció, melyre az örök zsidó sors minden öröme és keserve vár. A zsidóság gazdasági helyzete mindenütt romlott, helyzete sehohsem kapott szilárd bázist. Az antiszemitizmus nőttön nő és mi értetlenül kell álljunk az ellenségeskedésnek eme mindent felülmuló pergőtűzésben.

Románia zsidóságának meg épenséggel nincs semmi oka arra, hogy dicsérje az elmúlt évet. Helyzete nem javult, sőt talán rosszabodott. Anyagi ereje legyengült, egzisztenciájában támadták meg a viszonyok, meg a befogadó népek is. Támaszkodni nincs mire, üldözöttségének érzetét az események nem csökkentették. Szomorú és keserű év volt. A romániai zsidóság nagy passzivummal zárja az elmúlt évet, melytől pedig jót várt. Aktivaként csak azt írhatja fel, hogy élt, létezett és küzködött. De a másik oldalra írhatja mindazt a rosszat, mely ártatlanul érte. Sirjuk el az ezerszer elsírt Borsát és a sok-sok helyet, melyek mind az elmúlt évet szimbolizálják? Az ünnepi pillanatokban feledjük a sok keservet és valljuk be önmagunknak, hogy csakis egyben bizhatunk:

Bizunk a Gondviselésben, mely nem hagyta el népét sohasem. Ebben bizunk, de nem bizunk egyetlen kormányzatban sem, mely talán jobban gondját viselné az itteni zsidóságnak. Érezzük mögöttünk, még ezekben az ünnepélyes pillanatokban is, hogy körülöttünk fogak csikorgása hallik, a gyűlölet tengere habzik és gyengetákolmányu halálkon a biztos rév tudata nélkül hajózunk. A környező népektől szeretetet, sőt megértést is áll várunk.

Hiszünk ötezer éves multunkban, hiszünk elhivatottságunkban, hiszünk életerőnkben, melyet semmi és senki sem törhet meg. Ez a mi utavalónk az új esztendőben. Ennek jegyében kezdjük el magasztos ünnepeinket. Ez a hit és ez a remény ad erőt, ez ad biztosságot és némi reményt.

5691. Uj szám, mely eddig sohasem volt. Hiszünk megingathatatlan hittel és szilárd akarattal, hogy ez az esztendő a sok keserűség után, mégis a megváltás éve lesz. Hiszen szintültig telt meg az öröm pohara és szorongásunkban sokszor úgy érezzük, hogy így nem mehet tovább.

Nagy és szent átlések napjai ezek az őszi ünnepek. Magasztosan szép a *Ros-Hasonoh* és mi halotti köntösünket felöltjük, mint az elmúlás szimbólumát és abban esdeklünk egy jobb, egy szebb és boldogabb esztendőért.

Bűneinkért bűnbocsánatot, terhünkre írott hibáinkért elnézést kérünk és könyörgünk, hogy legyen ez az év mégis a remények beteljesülésének nagy éve, ellenségeink rosszasága torpanjon meg és mi boldogan ujjongva zárjuk le majd az eljövendő évet, mely pesszimista reményeinket nem igazolta és boldogabbá tette a ma élő szenvedő generációt itt a gálutban és odaát Palesztinában.

Minden testvérünknek im' megszorítjuk kezét és kívánunk: t-תיבה והתימה טובה-

Leitner Zoltán

Hitler győzelmének hatása a német zsidóságra

Az entente hatalmak erőszakos politikája, mely a hatvanmillió német népből generációkra előre már vazallust akar teremteni, hogy csak a Dawes vagy Joung tervek szerint fizessék a jóvátételt — megérlelte mérges gyümölcsseit. A most lezárt német választáson a szélsőséges pártok győztek. A szélsőjobb oldali Hitler párt 107 mandátumot szerzett négy és fél millió szavazatával, míg eddig 12-en voltak benn a parlamentben. Ez a párt császárpárti, erősen nacionalista, tehát reakciós és revánsot hirdet. Főprogrampontja, a szisztematikus antiszemitizmus! Sajnos, szomorú korszak virrad a német zsidóságra. Elszorult szívvel látjuk, hogy a közep európai államok belesodrónak az antiszemita áramlatba. De most már nem lehet a háborús pszichozissal sem védelmezni őket. Ma az ugynevezett „béke” 12-ik esztendőjében a német nyomorúság, a munkanélküliség meghozta a szélsőséges nacionalista párt győzelmét. Nem a Hitler Adolf volt hadi örömmester és demagógiájának győzelme ez, hanem az erőszakolt békeszerződések visszahatása és a hárommillió munkanélküli jalkiáltása. Könnyű volt elkeseredett embermilliók előtt az antiszemitizmus vörös posztóját meglobogtatni, mivel ezek, megvadtak, dühösebbek lettek és 107 antiszemita foglaltak a németek parlamentjében. A német lakosságnak 1 százaléka, 600.000 zsidó lélek él ott, kik kultu-

ráltak, szorgalmasak legalább annyira, mint honfitársaik. Még asszimilációjuk, hazafiasságuk sem hagy kívánnivalót maga után. És ennek dacára új és szomorú éra virrad a német zsidóságra. Mi, kik itt Európa keletén tudjuk mi a „kézzelfogható antiszemitizmus”, tudjuk mit jelent a német „tudományos”, de annál intenzivebb és megszervezett zsidóellenesség. Ugy is mint demokratikus emberek, úgyis mint zsidók, kettősen fájlaljuk a józanság, a polgári belátás és mérsékelt politika szörnyű debacle-ját Németországban.

A 70 kommunista képviselő sem fog szót emelni a zsidó érdekek védelmében s a német zsidóság egyetlen reménye a szociáldemokrata párt lehet, mely mérsékelt politikájával, — ma már — polgári pártnak számít Németországban.

Félünk, hogy az egész világpolitikára ki fog hatni a német választási eredmény. Befolyásolni fogja az egész művelt nyugati közvéleményt és közvetve ártani fog szerte a világon a demokratikus eszmének, az antimilitarizmusnak és nagy kárára lesz a különben is, minden oldalról szorított zsidóságnak.

Súlyos korszak előtt áll egész Németország, sok bajt és gondot fog okozni a mostani választás eredménye és kettőzötten szomorú a Hitler párt győzelme a németországi zsidóságra.

A szovjetben vallásellenes propagandát szolgáló főiskola létesült

A Vatikán hivatalos lapja az „Observatore Romano” arról értesít, hogy a szovjet oroszországi Wologdában egy vallásellenes propagandát szolgáló főiskolát létesítettek, amelynek három fakultása a

hallgatóit a három fővallás — zsidó, görög orthodox és római katolikus — elleni propagandára készíti elő. A főiskola elvégzése, egyetemi képesítéssel bir.

A lengyel zsidóság súlyos válsága

Varsóból jelentik. A zsidó parlamenti club ugy a saját, mint a zsidó nemzeti tanács nevében egy írásos felebbezést nyújtott át Mosacki professor tartomány-főnöknek, melyben kéri, hogy még a cári rezsim alatt hozott zsidók elleni korlátozó rendelkezeteket hatálytalanítsa. Ennek másolatát megküldötték Pilsudsky marsallnak, valamint az igazságügyminiszternek is. Többek között hivatkoznak, hogy 12 éve, mióta Lengyelország önállóságát visszakapta és alkotmányát a teljes jogegyenlőség alapján megszervezte, a cári időből származó szegényfoltok még mindég nem hatálytalanítottak. Kéri tehát, hogy az alkotmány értelmében, amely jogot ad a tartományfőnöknek, saját hatáskörében ezt megtegye.

alakulatok, melyek sürűen lépnek fel a hatóságok és a lengyel birtokosság ellen, most súlyos terror és Sabotage akciót indítottak a nyugat galíciai zsidó falusi lakosság ellen is. És nemcsak lengyel birtokosokat, hanem a zsidó tanyákat is felkeresték. A paraszttal elhitették, hogy a zsidók a lengyel birtokossággal állnak összeköttetésben, hogy a parasztoktól a földet elvegyék.

A falusi zsidók között óriási pánik uralkodik. Egyedül a tamapoli kerületben az utóbbi napokban három zsidó gazdaság lett a paraszttok által felégetve.

Eredményesen csak a

„Népünkben” hirdethet

A Mizrachi és a Ceire Mizrachi Erdélyrészi központ felhívása az erecz-jisraéli eszrog érdekében

A zsidó nép e súlyos korszakában, mikor elenségeink éles tőrrel sújtottak a zsidó nép testére, a zsidó uccákban testvéreink vére festi pirosra házaink falait és jalkiáltás jelzi a zsidóság útjait. Midőn még nem heggedtek be a zsidó nép testén ejtett sebek, az augusztusi mézszárlások rémképei lebegnek szemünk előtt, az erecz-jisraéli zsidó termékek arab bojkott alatt állanak, felhívással fordulunk hozzátok testvéreink.

Teljesítsétek kötelességeiteket Népetekkel és Országotokkal szemben! Az erecz-jisraéli termékek között van egy gyümölcs, melyet a Tóra parancsai szerint minden évben használnunk kell, az „Eszrog”. A Thóra súlyt helyez arra, hogy „Ulkachtem lachem Miselöchem” vegyetek magatoknak a sajátotokból, Eszrogot, mely Erec Jisraelben, zsidó kertben, zsidó munkás kezek által lesz megművelve.

Azonban mily fájdalmas, megalázó és a zsidó nemzet nagy szégyene, hogy a zsidóság nagy része még ma is, mikor Erec Jisraelben tízezer zsidó család foglalkozik Eszrog termeléssel, a Kasrutra pedig ottani Gaonjaink ügyelnek fel, még mindig idegen — görög vagy arab — Eszrogot használnak.

Döbbenjen meg minden zsidó sziv, mikor a zsidó nép pionirjai keserves verejtékkel termelik az Eszrogot, ha akkor a zsidóság a Szukkoth ünnep alkalmával korfui, hebroni és safedi gyilkosok kertjeiből származó Eszrogra mondja el a Thóra parancsa szerinti B'rochot. Az erecz-jisraéli zsidó termelők pedig szívfájdalommal nézik végig, hogy egész évi keserves munkájuk miként vész kárba, nem marad nekik más hátra, mint könny, éhezés és kiábrándulás.

E szegyenletes állapot megszüntetése érdekében, ielhívással fordulunk hozzátok zsidó testvérek. Száműzzétek házaikotokból az idegen, nem zsidó Eszrogot. Támogassátok az Erec Jisraelben küzdő testvéreiteket. Akadályozzátok meg minden eszközzel a görög és arab Eszrog terjesztését.

Külön felhívással fordulunk hozzátok Erdély vallásos zsidó ifjusága.

Legyetek segítségünkre e szent harcban. Fejtesek ki erőteljes propogandát a palesztinai zsidó Eszrog érdekében. Alakítsatok minden zsidó lakta helységben bizottságokat, mely a propogandát vezesse és ellenőrizze. Világossítsátok fel és hassatok oda szüleiteknél, hogy az ünnepre csakis erecz-jisraéli Eszrogot szerezzenek be. Rajtunk a vallásos zsidó ifjuságon a kötelesség annak ellenőrzése,

hogy minden zsidó megbízható Hechserrel ellátott egyéntől, csakis erecz jisraeli Eszrogot vásároljon. Reméljük, hogy az idén nem lesz oly zsidó ház, melyet a Szukkoth ünnepén nem erecz jisraeli Eszrog fog ékesíteni, mely bennünket a Galuth zsidóságát, Erec Jisraellal összeköt.

Mindennemű felvilágosítással helyicsoportjaink készsége állanak zsidó testvéreink rendelkezésére.

A Thóra és Erec Jisrael üdvözlétével az erdélyi vallásos zsidó ifjuság nevében

A Ceirei Mizrachi,
Erdélyrészi Központ

Just Móse
elnök.

A Mizrachi
Erdélyrészi Központ
Wasserstrom Sándor
elnök.

ÜNNEPEKRE Női férfi kabátok tren-coathok vegytisztítása és festése VÉGH-nél

megkezdődött

TELEFON: 127

Felvételi helyek: Bémer-tér 2. Lillom-u. 5.

Román kulturkép

A borsai és szigeti antiszemita kilengésekért 17 zsidót vád alá helyeztek.

Nem komolytalan tréfa, hanem husunkba vágó komoly valóság, hiszen a korlátlan lehetőségek hazájában élünk. Közvetlenül lapunk zárta előtt hivatalos helyről értesülünk róla, hogy a borsai és szigeti antiszemita kilengésekre beindított ügyészégi vizsgálatok befejeződtek és az ügyészi vádirat is elkészült. Nyolcvanhat vádlott közül 17 zsidó ellen lett vád emelve, hogy Mármarosban antiszemita kilengések okozói voltak. A per tárgyalása rövidesen meg lesz tartva a szigeti törvényszéken. A „Vasgárda” tagjai nagyszámban jönnek a városba, hogy a tárgyaláson okvetlen jelen lehessenek. A zsidóság körében a gyanus tömeglátogatásra nagy nyugtalanság uralkodik. A hatóságok — reméljük, ha még remélhetünk — megtették a nyugalom és rend fenntartására minden intézkedést.

Rendőrségi brutalitások.

A belügyminiszterium egy inspektort küldött Sorocába, hogy az ottani rendőrség questora ellen vizsgálatot vezessen be. A vizsgálat oka: Szeptember 6-án Chaim Tessler, 52 éves sorocói lakos a rendőrségre lett felidézve. Clinescu questor Zalmán nevű fiának tartózkodási helye felől érdeklődött nála. Tessler közölte fiának Jassybani tartózkodási helyét és pontos címét. Clinescu questor azonban eszeveszett ordítózással replikázni kezdett: „Hazudsz! Van azonban nekünk eszközünk az igazat megtudni.” Tesslert azonnal bevitték a rendőrségi fogdába, hol egy rendőrségi detektiv már várta és Románia legszebb kulturjelvényeivel: az ököllel, bottal és borkorbáccsal „megdolgozta”. A bántalmazás egy óránál tovább tartott. Közben a questor több ízben megjelent a fogda ajtajába, hogy a polgári „jogok” után nézzen. Kihívta a detektivet, ki azonban 10 perc múlva ismét megjelent, hogy az ütlegetéseket folytassa gyomrozás, lábball való belerugások és a deliquens megtaposása útján. Tesslertnek ily módon való „kihallgatása” körülbelül négy óra hosszúra tartott. Több ízben elvesztette öntudatát és az ismert hideg vízzel való „kezeléssel” lett eszméletre térítve. Midőn este 9 órakor a questor a fogda cellájába lépett, az ősszetört szerencsétlen Tessler, fájdalmas nyögések között — mivel beszélni már nem tudott — sirta el rettenetes szenvedéseit és kegyelmet

kért a minden emberi érzésből kivetkőzött vadállattól. „Legközelebb mondj igazat, — ismételte Clinescu — különben elvisz az ördög”. Ezzel a „kihallgatás” már be is fejeződött és Tessler szabadlábra lett helyezve. Az orvosi látélet alapján és a prefektus felterjesztésére a vizsgálat megindult...

A rendőri tulkapás és brutalitás egy másik tanulságos esete: Orhei. Mint mindenütt, az orhei rendőrség is lázasan kutatott augusztus 1-én kommunisták után, hogy azokkal végezzen. Midőn pedig minden tulbuzgóság eredménytelen volt, — egy részt kommunisták hiányában, másrészt, ha ma ilyenek léteztek is, akkor valószínűleg el voltak rejtőzve — az orhei rendőrség sokkal egyszerűbb módszerrel foglalkozott. Egyszerűen az utcán és lakásukon összefogatott körülbelül 50 zsidó fiatal gyereket, 16-20 éveseket, felcipeltette azokat rendőrségre és az ismert vizsgálati proceduráknak vetette alá. Azon állítólagos vádat igyekeztek rekeszteni a fiatal emberekre, hogy gyűlést tartottak, azonban egyetlen rendőr sem tudta igazolni, hol és mikor lett ezen összejevetel megtartva. letartóztatottak közül: Isak Nemstoeket, Bercu Sternberget, Buke Mandelt, Nachum Teibermann, Rat Malavater, Ides Nadelt, Iudel Filimant, Eis Weissmann és SImon Kleinmann irtózatossá módosított elverték, hogy tudatára ébredjenek oly bűncselekmények beismerésére, melyeket soha el nem követtek. Csupán néhány nappal ezelőtt, midőn már bántalmazások nyomai elűntek, engedték a fiatal embereket szabadon. Hiába, rendnek muszáj lenni és a rendőrségi gyakorlatok elvégzésére alkalmasabb médium nincs, mint a mi zsidó testünk... A fiatal emberek megkínzása egyidejűleg legalkalmasabb módja a derék és kötelességtudó állampolgárok nevelésének.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon barátaim, jóismerőseim és hitkötelességeink tagjainak, kik atyám elhunytával ért méltóságos gyászomban részvétükkel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, ezuton fejezem ki hálás köszönetemet.

Oradea, 1930. szept. 16.

Mittelmann Jakob
hitk. elnök.

Elegáns!

női bárnykalapok
sapkák nagy választékban kaphatók a

„HEDEK A” Szalonban

Str. Prințul Carol (Szinház mögött)

Festést, alakításokat olcsón és gyorsan készítünk.

Az összes iskolák részére, iskolakalapok, egyensapkák nálunk kaphatók.

Cégünk a „BIZALOM” tagja

A Bardicsever égi látogatása

Irtá: GOLDSTEIN MOSE

A bardicsever imaháza zsufolásig megvolt töltve és sok száz zsidó küldte forró fohászát az ég felé. A nagy Rabbi lángoló imájából delejes erő áramlott az összes imádkozókra s mindnyájuk imája egybefonódva zugott fel könyörögve, követelve egy jobb, egy szebb jövőt, jobb napokat a szegény megtépzott zsidó számára.

A rohasanai ima forró hangulata a paroxiszmusig volt hevítve, a Rabbi hangos könyörgésektől teli imájától. Mindenkit öntudatlanul emelt, lázított és lángra lobbantott az ő hatalmas oroszánüvöltéshez hasonlatos, hitlahavottól tüzelt imája.

A teremő perbe bocsátkozik az ő népével minden évben újra és újra. S mindkét oldalról felvonulnak a jól képzett jogászok, a védőügyvédek és védik álláspontjukat körömszakadtáig.

Lőél Orech Din. A Teremtőhöz, aki a nagy tárgyalást zsidó népével és minden emberfiával évről-évre megtartja, szól a fohász. A barditsever Béthamidrasban imádkozók mérhetetlen hitlahavutban imádkoztak, a Lőél Orech Dinhoz az imájukat. A Rabbi zengéletes szép hangjával sírva, dicsőítve,

harsonázza elő az örök szép szöveget és a zsidók, az ő zsidói, akiket ő mindig egész éven át is védőbeszédeiben védelmébe vesz, halad utána szeliden, mint a bárányok a pásztor után.

S amint a rabbi a Lecófé Nisztárot-hoz ér, a rabbi hangja hirtelen elcsuklik és önkívületi állapotban hosszú percekig keresztül ott áll mozdulatlanul az Áron-Hákódes előtt. A körülötte állók meg sem mernek mozdulni és bármennyire is hosszúra nyulik a csend, türelemmel várják mikor tér magához.

Vége a hosszú perceknek is vége és felcsendül a Rabbi hangja, mint a győzelemtől ittasult hadvezér, örömet csattanó hangosságban érzékelteti másokkal is Lököné ávodov badin. És az Ur-isten megvásárolja a szolgáit.

Az imádkozókra átragad az öröm, a bizalom és a jövőben vetett jó remény érzése és ujjongva kiáltják a Rabbi után lököné ávodov badin.

Az ima végén a hivek körülveszik a Rabbit és áhítatos kíváncsisággal megkérdezik, mi volt a hosszú szünet a Lököné nisztárotnál.

A rabbi mosolyog, elgondolkodik, végig simit ezüstös pátriárka szakálán és elkezd mesélni.

Mint minden évben, most is, nagy volt a támasz az égen — a mi népünk ellen. Nagy volt a

kitrug. Tudtam, hogy a sötét fekete oldal, a Rossz szellem mindent elkövet, a mi befeketítésünk Folyton azon gondolkodtam, hogyan lehetne a melege a nagy elszámolásnál a mi javunkra billentet. Amikor imánkba elértük azt a helyet, ahol dicsegtünk a Teremtőt, ő lát minden titokzatot is, ő cőfé nisztárot és a legelrejtettebb titkokat is. ő mindig: végtelen akaraterővel és a Teremtő szent nevének megemlítésével sikerült felemelkednem a magasabb szférákba. Lábam alatt nem érem talajt, csak lebegtem a végtelen világűrben, csodálatosképpen könnyen tudtam mozogni minden irányban. Szétnéztem és láttam a következőt. Egy nagyon-nagy mérleg állott előttem, mely reteivel betöltötte az egész világegyetemet. Három serpenyő ide-oda billentek, úgy amint egy oldalról lassabb vagy gyorsabb tempóban gyűlnek anyag. Az egyik serpenyő felé fehér angyalok, a másik felé fekete angyalok rakták garmadába a fekete zsákokat. A fekete zsákokban, a rossz indulat, a gonoszság, aljasság és az aljas nemtelen ösztönök rossz tettek voltak felhalmozva. A fehér zsákokban, a jószág, a jóság és a jótettek gyűjtetnek voltak. Nagy volt a sürgős-forgás az egész világon. A mérleg körül billent a mérleg jobbra

Az erdélyrészi Machziké Hadasz rendes évi gyűlése

Elul hó 15-én tartotta rendes évi vándorgyűlését az erdélyrészi „Machziké Hadasz” egyesület Targu Muresen, az ortodox hitközség tanácstermében. Képviselve volt a ig. muresi, marosludasi, brassói, nagyszebeni, dicsőszentmártoni, segesvári, szászrégeni, erdőszentgyörgyi, topiítai, turdai és marosújvári helyicsoport.

A közgyűlést Szófer Emánuel marosvásárhelyi főrabbi nyitotta meg lendületes szavakban, mire Wesel Albert turdai főrabbi beszámolt az egyesület tevékenységéről. Paneth Cz. lelkes szavakban köszönte meg a vezetőség fáradozását. A brassói főrabbi egy órási előadásban foglalkozott a kásrusz kérdéssel, majd Adler segesvári főrabbi a sábbosz probléma fontosságát fejtegette hosszantartó, eloquens referátumában. Ezen referátum élénk vitát vont maga után. Gábel Sándor azt követelte, hogy a Machziké Hadasz egyesületből menjen el az iniciatíva, hogy az összes erdélyi ortodox rabbik összefelkérésénél, II. Károly királynál jelenjenek meg és tárják fel a szombatsérelmek hosszú skáláját. Kezdve a középiskolai iráskényszeren, végig az élet összes megnyilvánulásáig. Javaslata elfogadásra talált. Dr. Krausz József dicsőszentmártoni főrabbi szintén a sábbosz problémával foglalkozott lelkes beszédében, majd Braun nagyiklói főrabbi az iparos-jesiváról annak szervezőtől és szelleméről tartott másfél órási beszámolót. A delegátusok nagy élvezettel hallgatták előadását és azzal a meggyőződéssel gara-

podtak, hogy a nagyiklói tóra-im-derech-erectiskola az orthodoxia minden támogatására érdemes. A rabbi és a hitközség viszonyáról beszélt Künsztlicher nagyszebeni főrabbi. Gyönyörű előadásával, okfejtéseinek logikájával, gondolatai nagyszertiséggel a hallgatóságot valósággal elragadta. Wesel tordai és Szófer marosvásárhelyi főrabbi zárószavaival végződött a gyönyörűen sikerült vándorgyűlés. Az orth. hitközség bőséges lakomával várta vendégeit, melynek során Kohn erdőszentgyörgyi főrabbi tartott magas nivóju chalachikus előadást.

Friedmann Mór

Mielőtt szükségletét
harisnya, trico, keztyű stb. köztőtáruban
 fedezné keresse fel
Rippner és Tsa. céget
 Oradea, Piața Unirii
 üzletét hol kicsinybeni vásárlásnál is
engros árakban lesz kiszolgálva.

Erecz Izráel a központ

— Palesztinai levél —

Régi gondolat, oly régi, mint a zsidó gólsz, de nem, mint az edomi, hanem, mint a babiloni, a mi nagy nemzeti és vallási reneszánszunk szülőhazája. Ezt a gondolatot csak azok teremthették meg, akik Erec-Izráel ismerték, akiknek fájt a távollét a maga valójában és nemcsak annak keserű következményeiben. A visszaemlékezés ezer kellemes apróság, a gyümölcsre, a levegőre, a tengerre, ezek teremtették meg a gondolatát annak, hogy Erecizsraél ezernyi mérföldek távolsága ellenére is centrum kell maradjon. Össze kellett kötni Erecizsraélt a zsidósággal, oly szálak révén, hogy az mindig kénytelen legyen, ha időnként is, Erecizsraélhez visszatérni mindaddig, amíg zsidó. Nem tudom, nem-e léptem túl egy bizonyos dogmatikus felfogás féltve őrzött határait, ha azt a kijelentést kockáztatom meg, hogy ez a gondolat szülte meg az **לך לך ביום הראשון פרי עץ הדור** **ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדור וערבי נהל** parancsolatát. Megkockáztattam, mert az a feltevés, hogy ha nem ez a vezérelv, úgy azzá kell lennie. Gondolják csak meg, honnan vegyen az a Szibériába elvándorolt zsidó pálmáágakat és a „díz fájának gyümölcsét”, ha nem fordul le délre, ha nem megy vissza — ha csak egyszer egy évben is —, hogy az északi kiellenségbe magával hozza Erecizsraél napját, levegőjét, éltető ízét. Ez volt a vezérgondolat és ha nem volt, úgy legyen az!

Erecizsraél nemcsak szellemi centruma tud lenni a világ zsidóságának, hanem szállítója is. Erecizsraél egész sorozatát termeli oly cikkeknek, amelyeket a világ zsidósága nagy mértékben fogyaszt, de nem Erecizsraélből. A narancs, a mandula, a mazsola, a banán, az olajbogyó és a szőlő, ha elegendő fogyasztója akadna, fenn tudná tartani az ország kinlódó, véres verejtékkel izzadó népét. Nem kellene adomány sem ajándék, csak fogyasztó. Minden ereci zsidóra száz galuti zsidó esik. Ne legyen egyebet a száz zsidó, csak élvezzen, egyen narancsot, banánt, mandulát, mazsolát, de ne kali-

forniait, se spanyolt, sőt palesztinait sem, hanem Erecizsraélt és akkor meg van oldva a nagy felépítési probléma. Áldozatot sem kell tennie. A déli gyümölcsöknek világ piaci ára van és annál az erecizsraéli gyümölcs sem drágább. Nem drágább, de szebb és jobb. Minden megevett narancs, banán és mandula egy szebb, egy jobb jövő kiépítését segíti elő Erecizsraélben. Hol itt a nehézség, hol itt a megoldhatatlan probléma? Csak egyetlen száz zsidó, etessétek gyermekeiket, lakjatok jól és élvezve, lakmározva felépíttek majd egy országot, egy szebb jövő és egy szebb jelen országát. Fo-

gyasztókat akarok gyűjteni Erecizsraélnek, fogyasztókat a fej és kéz termékei számára. Ne adjatok zsidók Erecizsraélnek, hanem vegyetek tőle.

Erecizsraél gazdászai, az utóbbi évek tapasztalatai során, rájöttek arra a tényre, hogy az ország földje és a szeszélyes klíma csupán a gyümölcsstermelés részére biztosítják az eredményes munka előfeltételeit. Ennek a felfogásnak eredményeképpen az utóbbi évek során néhány ezer dunam föld alakult át az ugynevezett „falcha”-ból narancsokká és banánföldökké. Az ily átalakítások bár rengeteg munkát és pénzt igényelnek, mégis tömegesen történnek, mert az egyik gazda a másik példáját követi és semmiesetre sem kíván amattól elmaradni. Egy ilyen tömeges átalakulás volt egy időben Erecizsraélben, amidőn a dohány termelésre tértek át. Természetes, hogy egy oly országban, mint Erecizsraél, ahol minden gazdálkodó szaklapokat tart, az ilyen tömegátalakulást szaklapok polemikája szokta kísérni. Hosszu hónapokon keresztül cikkezett a „Haszade” (a Mező) és a Miszchar Vetaszija a narancs és banán termelés kilátásairól pontos adatokat és statisztikákat közölve. Megtárgyalásra került többek között és talán főleg az is, hogy az erecizsraéli narancs, amelynek tudvaleg nagy versenytársa a kaliforniai és spanyol narancs, milyen piacra számíthat. Félhető volt ugyanis, hogy amennyiben ezen cikkekben a spanyol és kaliforniai forcírozott termelés folytán a termelés áll be, esetleg oly árcsökkenés fog beállni, hogy az erecizsraéli narancs nem fog tudni a mai munkásbérek mellett, konkurensével lépést tartani. Nem kis gond ez, ha meggondoljuk, hogy az erecizsraéli munkás elért életstandardjára mindig orvul áll lesben az olesó arab bérmunkás, aki csak azt a pillanatot várja, mikor a zsidó termelő, az általa fizetett bérek mellett, nem tud majd versenytársaival lépést tartani. De talán ez a gond sem volna gond, ha az az említett száz zsidó, csak a küzdő, verejtékező és nemzeti becsületünket nem mes munkájával megmentő, egy zsidónak narancsát, manduláját, banánját enné. Mi az tizenötmillió fogyasztónak 150.000 termelőt foglalkoztatni? Csak az öntudat a vallási, nemzeti és gazdasági öntudat kenyeret adjunk és hogy a 150.000 termelőnek biztosan további százazatok legyenek.

Mit kér tőlünk Erecizsraél? Nem áldozatot, sem pénzt, sem verejtéket, csakhogy **את פרי הארץ תאכלו** Imanuel

Megbízható minőségű hazai gyártmány

Reichard Dezső és fia cégnél

balra. Egyszer a fehér, másszor a fekete súlyed a felé. S mindig újabb és újabb zsákok érkeznek. S nincs se vége se hossza a fekete hadseregnek. Milliányian vannak és mindegyik zsákot cipel és dob nagy kiáltással a fekete serpenyő kellős közepébe. Igaz, a fehér hadsereg sem fárad ki. De mindig egy-egy lépésnyivel hátrább halad. Az izgalom nőttön nő. Torkom ki volt száradva a nagy izgalomtól. Minden percben félnem kellett, hogy lejjebb súlyed a fekete serpenyő és akkor Uram Teremtőm, a Fekete, a Sátán győzött és rossz az ítélet a jövő esztendőre. Mit lehet itt tenni? Szívem kalapált a torkomig, minden idegszálammal ügyeltem a sürgő-forgó tömeget és kerestem a találatot, hogyan lehetne új ítéletet kieroőszakolni zsidó népem részére, az új esztendőre. Amint ott állok és feszülten figyelem a mérleg ide-oda billegését, közelembre jön egy fényesarcu ember. Megismerem, Eljáhu a mi nagy profétánk. Oldalról közeledik. Amint már mellettem áll, látom amint magában beszél és ő is figyeli a mérleg játékát. „Ha most valaki egy fekete zsákot a serpenyőből kiopna, többet már a feketék sem tudnak hozni...” S erre hirtelen megjött a mentőgondolat. Nem kétkedtem egy percig sem. Oda lopódkodtam a mérleghez és leloptam egy fekete zsákot.

Ebben a pillanatban nagyot súlyed a fehér serpenyő és az egész világot betöltötte a fehér angyalok örömmujongása. A világ jó ítéletet kapott, mert a jóság és jótett tuőntötte a gonoszszágot és rosszaságot.

Ugyanakkor a Sátán dörgő hangon elordította magát „Csalás, tolvaj van közöttünk!... Hiányzik egy zsák a mi zsákjainkból. Itt tolvajnak kell lenni”. És dörgő hangon a Trón előtt, a legmagasabb ítéletet megfellebezte.

Néhány pillanattal később egy fúrge fekete kis sátán fülemnél fogva cipelt engem a Magasságok trónusa elé.

— Fiam, mit tettél, szólt hozzám egy zengő hang.

(Minden tagomban reszketve állottam a magas Itélőszék előtt).

— Hogy nézhettem, hogy fiaid a Te kiválasztod néped kinlódik, pusztul és nyomorultul tönkre megy. A Te néped, akinél különb a Te világodba nincs...

— Igaz-igaz, de te loptál és kénytelen vagyok rád alkalmazni a törvényt.

Megadóan és megszeppenve, húztam magam össze s csakhamar ott láttam magam körül a hívatalból kinevezett védőt és vádlót. Csattogtak a

vadák és zúgtak a védő érvelések. Végre nevemen szólítottak.

— A Thóra értelmében a lopott értéknek ötszörösét vagy köteles visszaadni. Felszólítunk, hogy ezen köteleességnek azonnal tégy eleget.

Elgondolkoztam egy percig és hirtelen felkiáltottam.

— De hiszen én bűnököt loptam és hogy fizessek ötször annyi bűnt?

Ismét megindult a nagy vita. Pergett a szó és az érvelés jobbról és balról. Mig aztán ismét hallottam az előbbi hangot.

— A Thóra szerint, ha a tolvaj nem tudja megfizetni a lopott holmi ötszörösét rabszolgának keli eladni **ואם אין לו ונמכר בננוכהו** Tehát eladunk téged rabszolgának. És alig mondották ki az ítéletet, azonnal megindult az árverés felettem. Nagyon kedves falatja lehettem a Sátánnak, mert méretetlen számokat ígért értem.

Mig végre ismét hallottam a zengő édes hangot, amely a legmagasabb fényes trónus felől hangzott.

— Az én fiamat én megveszem.

És így ismét az Ur isten és Teremtő rabszolgáimnak a Szóla **ביום שבת** Napoca.

Az új héber irodalom születése

Milyen erők azok, amelyek Palesztina mai szellemi életét felépitik? Milyen törekvéseket különböztethetünk meg? Mi az, amit ma hébernek nevezhetünk?

Szomszédom meggyújtja cigarettáját: „Ha a francia valamit nem ért meg, úgy azt mondja: C'est l'hébreu pour moi — das ist Hebräisch für mich“.

Ez a finom vonal, átszellemült kéz, amely most dobja hamutartóba a gyufát, kevés idővel ez előtt még a malterlapátot és simítót kezelte nagy szakértelemmel. Ma pedig a jelenleg Bécsben tartózkodó Abraham Schlionsky, Palesztina legnevezetesebb fiatal lírikusaihoz tartozik. Irodalmi vezetője a tel-avivi Ohel-színháznak, egyike az ujjáébredő ország szellemi vezetőinek. Hosszu időn keresztül mint költő és utunkás kereste kenyerét.

Külseje rendkívül érdekesen hat. Arca első pillanatban négerszerűnek tűnik fel. A laposra nyomott orr, azonban annyira finom csontu, a kissé szélesre hengerelt ajkak pedig annyira távol állanak minden nyerseségtől, hogy teljesen összhangban állanak a gyermekes, álmódzó tekintetű meleg, fekete szemekkel. A józan kék öltöny hanyagul fekszik nyulánk alakján. A koponyán szinte ijesztően, de semmi esetre sem vonzóan áll egy figyelemre méltó, disztelen szalmakalap. A kalapnak ugyyszólván ősfarmája, valami növényi szalmakalap fajta.

Schlionsky a Krimből, chassidikus milióból származik. Elődei egy magát „Chabad“-nak nevező szektához tartoztak. „Chabad“ vagyis Chochma (bölcesség), Bina (értelem), Daath (tudás). Fialkorának ideálja a football-játék volt. Később élete a versekben merült ki. Ekkor tört ki az orosz forradalom. Héber írások publikálását elnyomták. Rövid, heves belső harc után Schlionsky feleségével együtt, aki jelenleg szintén az Ohel-színházban tevékenykedik, utlevél, minden igazoló irat és pénz nélkül, csak épen azzal, ami testüket fedte Lengyelországon és Bécsen keresztül Palesztinába szökött.

Szabadulás Európától.

— Talán szükséges lesz — véli Schlionsky, elgondolkozva — először azt az átalakulást megfigyelni, amelyen Palesztina a legutóbbi 10 év alatt keresztülment.

Mi, akik Európát akartuk elhagyni, Európát belsőleg lelkünkben is kiakartuk irtani. Ázsiához akartunk visszatérni. Spengler műve: az Untergang

des Abendlandes. ehhez a gondolkodáshoz elsőrendű termőtalaj volt. Bár az eltávozás Európától és mindattól, amit civilizációnak neveznek, sohasem tudott művészi kifejezésre jutni; annál érthetőbben jelentkezett az életformákban. És könnyű volt új életformákat teremteni; nekünk, akik egy elhagyott országba kerültünk. Megszűnt minden viszonyunk a világ többi részével és tetszésünk szerint rendezkedhettünk be.

Sokan közülünk, kik egy külső forradalomtól menekültek meg — többek között én is — átvergődünk egy hatalmas belső forradalomra. Nomádok voltunk, sátrakban laktunk, az ugynevezett osjakizmusnak hódoltunk, amit Gorkij hozott be az irodalomba „Bosjak“ gyalogost jelent. Meztelen lábainkkal léptünk a meztelen földre, felettünk Palesztina sötét-kék ege. Féktelenül hullámozott rajtunk keresztül az élet.

Vadak akartunk lenni egy vad országban. Mi, diákok, művészek, bölcsészek egy szervezet felét létesítettünk, amit „Trasz“-nak nevezünk. „Trasz“ lármát jelent, lármát semmiért. Jellegzetes Bohémia, melynek azonban Murger bohémiájával nagyon kevés közönsége van.

Irodalomról nem volt akkor szó. Művészet? Ez kozmetika. Felesleges épen úgy, mint a másik. Az életnek nincs rá szüksége. Verseimet azonban épen úgy irtam akkor is. Én azonban titkoltam őket, mint mély titkot. Szégyellem volna valakinek költői tevékenységemre akár a legcsekélyebb célzást is tenni. A nap hőse az volt, aki jól lovagolt, jól művelte a földet, vagy törte a követ.

A munkásleányok együtt képezték a nagy közösséget, egy messzire terjedő nagy családot. E közösség keretén belül személyes problémák egész sora nyert új beállítást, mint vallás, család tulajdon. Ez az előjogok sokszorozott lemondásával volt egybekapcsolva. Könnyű volt azonban lemondani, hiszen köröskörül nem volt se kultura se civilizáció.

Sátor, barakk, ház.

Schlionsky pillanatnyi szünetet tart. Az Új-Palesztina történetének fontos fejezete nyert befejezést.

Az átmenet lassanként történt meg — folytatja tovább — a sátor helyébe jött a barakk, a barakk helyébe a kőből épült ház. A gazdaság kifejlődése hozta magával, hogy a helyzet stabilizációja vált szükségessé. A tülekedés elmúlt, a „Trasz“ fáradt lett és ez volt a legbiztosabb jel, hogy az átmenet

a nomádeletről a letelepedéshez bensőleg is megtörtént.

A nagy közösségből kis közösségek váltak le, az egy nagy családból kis családok keletkeztek. Új probléma előtt álltunk, az új generáció felnevelésének problémája előtt. És így érkezünk el a kulturális dolgokhoz. Itt termett hirtelen a kultura iránti csillapíthatatlan szomj.

Sokan végeztek, — mint én — míg a nap tűzelt napszámosmunkát és mikor az este eljött, kulturális munkát. Ugyanazzal a zubonnyal, amellyel a mezőn, az utcán, az építőállványon dolgoztunk, léptünk az előadópodiumra.

Tíz év leforgása alatt, ily retentő csekély idő alatt kinlódta végig Palesztina, évszázadok fejlődését. Bekövetkezett a minden értékek átértékelése. Ugyanazok a munkások, akik annak idején sátrakban, egy szabad, minden kulturától távoli életet éltek, most mint egy új kultura vezetői, a művész köré gyűltek. Színházat alapítottak, amelyet a talajjal folytatott első küzdelmük emlékére — Ohelnek — sátornak neveztek el. Ez a színház ma magasszínű művészi munkát végez.

Csatlakozás a világhoz.

— Aki a mi Palesztina modern művészetünket meg akarja érteni — hangsúlyozza Schlionsky — hatalmas ugrást kell tennie a biblia idejétől 1930-ig. Meg kell attól az elképzeléstől szabadulnia, hogy Palesztina az Exotizmus és kalandorélet hazája. A még középkortól hamvas nyelv feltámadt. Meg nem álmódott lehetőségek rejtőznek benne. A modern élet fogalmainak megfelelő új kifejezéseket találtunk.

Körülbelül ötven évvel ezelőttig a héber irodalom kizárólag csak vallási problémákat ismert. Elbeszélésekre szorított, amely többé kevésbé a szentírás magyarázatai voltak. Ma azonban megszabadultunk ettől, az európai irodalom minden irányzata képviselve van.

— Kellenek, hogy erők és áramlatok legyenek, amelyek, hogy magamat jól kifejezzem, kizárólag „Palesztinaiak“.

Az irányzat, amelyet én képviselek, a világhoz való csatlakozásra törekszik. Az általános emberit akarja elérni, a „palesztinai“ megjelölés természetesen ezáltal megszűnik.

És mégis lesznek határvonalak, amelyek kizárólag ez ország művészi teremtését jelölik. Hiszen mi is megkülönböztetjük a németet a franciától és az amerikától, habár azok ugyanazon művészi körhöz tartoznak.

Ha mi a formától eltekintünk és csak a tiszta lényegre vesszük szemügyre, akkor két főáramlatot különböztethetünk meg. Az egyik irány vezetője Uricvi Grünberg. Ő azt az álláspontot képviseli, hogy főként országunk nemzeti eseményei jussanak kifejezésre. Mi többiek, akik „Ketubim“ irodalmi folyóirat köré csoportosultunk, ezzel szemben azon a véleményen vagyunk, hogy minden nemzet csak addig bír jogosultsággal, amíg általános érvényességre emelhető. Mindkét szemlélet a lírában került kifejezésre. Csak az idők folyamán, ahogyan a viszonyok stabilizálódtak fejlődött ki a próza.

Tud Ön neveket megnevezni?

A héber Remarque.

Steinmann mélyreható pszichológus. Horowitz a nemzeti sorssal foglalkozik összefüggésben a világproblémákkal. Hazás a szovjetországi zsidóságot festi le. A spanyol Burla témáit arab milióból alkotja. Agnon nagy nyelvi virtuozitással a kisvárosi életet írja meg. És végül Avigdor Haméiri az ugynevezett héber Remarque. Nagyon mélyreható háborus könyvet írt.

Palesztinának az a törekvése, hogy elszigetelt helyzetéből kijutva, a nagy civilizációval kerüljön érintkezésbe, már abból is kitűnik, hogy a világirodalom majdnem minden jelentékenyebb művét héberre fordították. Így az Ohel-színház egyik legnépszerűbb előadása Stefan Zweig „Jeremiása“ volt. A művet mindenestre át kellett dolgozni és a regisseur Salzburgba utazott, a költővel való személyes megbeszélés érdekében. A mű általános emberi tendenciáját, anélkül, hogy azt a legcsekélyebben is legyengíték, a héber őserőre vezették vissza. A fordítás a már említett költőtől, Haméiritől való.

Palesztinában a zsidó megszabadult annak szükségességétől, hogy zsidóságát hangsúlyoznia kell — ez oit természetessé vált. — Így megvan a lehetősége, a zsidóság és általános emberi közötti szinthezist megteremteni, anélkül, hogy bármilyiket is meg kellene tagadnia.

Ford.: Berkes Pál

Irta: Piero Rismond

Meghalt Herzl legidősebb leánya

Mély részvétet váltott ki az egész cionista világ körében Pauline Herzl — Herzl Tivadar legidősebb leányának — elhalálása. Szeptember 8-án hosszú előzetes betegség következtében Bordeauxban halt meg. A megboldogult utolsó kívánsága volt, hogy az apja sírja mellé tegyék örök pihenőre holttestét. A Cionista Executive már megtette előkészületeit, hogy Pauline Herzl Franciaországból Bácska szállítsák Jász-Nagykun-Szolnok vármegyébe, a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Kőröspalotára.

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ STR. NICOLAE IORGA 16.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET: Str. DIMITRU CANTEMIR 2. Telefon: 7-57

A TÁRSASÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETE: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

Év	Biztosítási állomány	Díjbevétel	Biztonsági alapok	1929 év végével a biztosítási állomány:
1913	K 224.987.549—	K 9.733.268·07	K 60.502.808·81	több mint két
1924	S 430.944.943—	S 27.541.688·77	S 53.051.954·77	milliárd schillinget,
1925	„ 655.028.355—	„ 37.693.246·18	„ 77.037.672·54	a díjbevétel pedig
1926	„ 1.079.703.694—	„ 49.481.752·88	„ 149.308.416 44	közel száztizmillió
1927	„ 1.399.431.738 —	„ 63.691.607·36	„ 192.368.487·51	schillinget tett ki.
1928	„ 1.787.935 715—	„ 85.477.026·47	„ 242.111.271·97	

A „PHÖNIX“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a különböző országok Mizrahi Központjaival legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével és még több, nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindenemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

H I R E K

Felelős szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR
Népünk* cikkeinek utánozmását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690

Péntek, Elül 26. szeptember 19.
Szombat, Elül 27. szeptember 20.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 6.30
gyertyagyújtás 6.35
I-tentiszlet kezdete 6.40
Szombat kimenetele 7.40

Kedden és Szerdán 23 és 24-én ראש השנה
Szombaton szeptember 21-én שבת שובה
Csütörtökön október 2-án יום כיפור

Lapunk évfordulója.

Ma, amikor centennáriumi korszakát éljük, talán kevésnek fog tűnni az az egy esztendő, mely lapunk eddigi életét jelenti. Tudjuk jól, hogy az újszülöttek halálozási arányszáma egy éves korig a legnagyobb. De lapunk túl van már ezen a legsúlyosabb korszakon. Egy éves lett. De csak korra volt fiatal, a gyermekbetegségekben nem szenvedett. Programjához hű volt. Harcolt éles, maró tollal az elharapózott antiszemizmussal szemben, dolgozott a zsidóság érdekében mindenkor és mindenhol ahol annak szükségét látta, legfőbb és legbiztosabb irányítóje mindenkor a zsidó közérdekért való tántoríthatatlan harc elve volt. Harcoltunk a kétszínűség, a kenetes szemforgatás ellen, harcoltunk bizonyos körök egoista politikája ellen, mely kizárólagos hivatalos fórumra akarta elfogadtatni magát. Dolgoztunk az erdélyi zsidó hitközségek érdekében, a zsidó közélet purifikálásáért, minden erőnkkel azon voltunk, hogy a dolgozó, szenvedő és az élet küzdelmeibe öröklődő erdélyi zsidóság szószólói, harcosai, hirtívői legyünk.

Munkánk nem volt eredménytelen. A mai rohanó korban egy esztendő is nagy időnek számít. Még hozzá egy olyan esztendő, mely a múlt évtől, mostanig terjedt.

Munkánkat — s ezt elégtétellel állapítjuk meg — az erdélyi zsidó közvélemény megértésével fogadta. A hithű zsidóság felismerte azt a nagy morális erőt, mely egy jól szerkesztett orgánumban rejtezik. Munkánkat minden vonalon a szeretet kísérte. Egyéves fennállásunk legszebb honoráriuma ez! Köszönjük sokezer olvasónknak ezuttal, eddigi támogatásukat. Munkánkat intenzívebben akarjuk tovább folytatni. Ugy érezzük, hogy a mai súlyos helyzet, a küzdelmes Palesztina munka, a romániai zsidóság nehéz helyzete azt követeli tőlünk, hogy még erőlyesebben, még hatványozottabban álljunk ennek a zsidóságnak első harcos soraiban.

A most kezdődő új évfolyamban az eddigi kevésnek bizonyult négy oldalos megjelenésünket, hat oldalra emeljük fel. Irodalmunk kimeríthetetlen kincsesházából fogunk új értékeket kibányászni, új zsidó írókat, nagy íróink és költőink eredeti műveit fogjuk hetenkint közölni. Kibővítjük rovatunkat, megnagyobbítjuk szerkesztőségi gárdánkat. Hat oldalon fogunk megjelenni, de ehhez okvetlenül szükséges, hogy ne csak erkölcsi támogatást adjon nagy olvasótáborunk, hanem anyagiakat is. Eddigi éves előfizetési árainkat mérsékelten felemeljük, eddigi 160.— lei helyett 250.— lei lesz. De ez nem jelent újabb megterhelést, mert hiszen négy oldal helyett hat oldalon fogunk megjelenni.

Október 1-étől kezdve negyedévi előfizetésünk 65.— lei, egész évre 250.— lei. Hogy közönségünknek minden lehetőséget nyújtsunk, azoknak, kik egy évi előfizetést egyszerre kiegyenlitenek, ingyen adjuk lapunk egyik kiváló szerkesztőjének, Leitner Zoltánnak: Őrsön a zsidóság frontján... címen megjelent kötetét, mely így teljesen díjmentesen jut minden olvasónk kezébe, ki lapunk előfizetési árát egyszerre kiegyenlíti. E könyv bolti ára 80.— lei, tehát ugyiszólván minden emelés nélkül jut minden egyes előfizetőnk egy heti hat oldalon élénken és bátran szerkesztett zsidó hetilap egy évi előfizetésének birtokában.

Reméljük, hogy szeretett és nagybecsült előfizetőink megértik tiszta intencióinkat és továbbra is támogatnak bennünket önzetlen és odaadó munkánkban. Ez lesz önzetlen munkánkért a legszebb bér!

A Népünk szerkesztősége.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső nagyünnep miatt, október 3-án pénteken rendes időben ünnepi számban fog megjelenni.

— A kisenevi zsidóság felhívása. Az elmúlt napokban Beszarábia zsidóságának képviselői tanácskozásra gyűltek össze Kisenevbe. A tanácskozások célja, megállapítani azokat a lépéseket, amelyek szükségessé válnak a romániai zsidó jövő biztonságára. A gyűléssel kapcsolatban egy kiáltványt intéztek a beszarábiai zsidósághoz, melyet L. Zirlsohn főrabbi és Landau képviselő is aláírt.

— Bibliából — makulatura újságpapír. A papiriparban uralkodó krízis miatt, a szovjetkormány rendeletét bocsátott ki, mely szerint az összes bibliákat, melyek a még megmaradt templomokban és privát személyeknél megtalálhatók, be kell szolgáltatni. Aki kivonja magát a kötelesség alól és nem szolgáltatja a bibliáját, ellenforradalmi cselekedetet követ el és ennek megfelelően megbüntetik. A bibliákat bepréselik és újságpapírrá dolgozzák fel.

— A budapesti egyetem héber nyelvű doktori disszertációt fogadott el. A budapesti Pázmány Péter Tudomány Egyetem bölcsészeti karához héber nyelven írt doktori disszertációt nyújtott be dr. Hirschler Pál, rabbiszemináriumi növendék. A doktori értekezés Eszter könyvéhez írt kommentár, amely elejétől végig héber nyelven van írva. A nagyrétkü héber munkát az egyetem elfogadta és a fiatal tudós rabbijelöltet kitüntetéssel kvalifikálta a doktori címre. Ez az első eset az egyetem fennállása óta, hogy eredeti héber nyelvű disszertációval doktorizált valaki. Örömmel üdvözljük a fiatal zsidó tudóst, aki a héber nyelvnek ezt a dicsőséget szerezte a budapesti egyetemen.

— Házasság Rothschildéknál. Párizsból jelentik. A napokban tartották meg káprázatos pompával Édouard Rothschild báró legifjabb leányának, Jacqueline baronesszének esküvőjét a világhírű párizsi kiadó fiával, Robert Calman Léwy vel. Az esküvőt természetesen a család saját alapítású imaházában, a Rothschild templomban tartották meg. Az esketési szertartást dr. Izrael Léwy, Franciaország főrabija végezte, aki beszédében a Rothschild család jelentőségét méltatta a zsidó közéletben. A templom amelyet zsufolásig megtöltöttek a rokonok, a jó barátok, az érdekeltek és az érdeklődők serege, ünnepi fényben uszott és virágokkal volt feldisztelve. Hosszu ideig tartott amíg az esketés után a fiatal pár a kapuhoz tudott jutni, annyian akarták megszorítani a kezüket. Az esküvő alkalmából a báró ajándékokkal halmozta el a jótékonyági egyesületeket, sőt egyes magánszemélyeknek is jutott adományokat. A legnagyobb elővigyázat mellett is rengeteg illetéktelen jutott a megajándékozottak közé.

— A magyarországi zsidó katonák rituálisan étkezhetnek. A „Honvédségi Közlöny“ f. évi aug. 1-én megjelent számában az alábbi Hadügyminisztériumi körrendeletet közli: Az izraelita vallású katonáknak, abban az esetben, amikor azt a szolgálat megengedi a rituális étkezést a laktanyán kívül is lehetővé akarja tenni. Ebből kifolyólag megengedi, hogy az izraelita vallású katonáknak saját kérelmükre a közétkezési pénz és kenyérváltás rituális élelmezés céljára kézre fizetessék. A m. kir. honvédelmi minisztérium egyébként egy átiratot intézte e tárgyban az Orthodox Központi Irodához, melyben értesíti, hogy az Izraelita vallású katonáknak rituális étkezhetőség céljából a közétkezési pénz kézrefizetését engedélyezte.

— Svájcban a zsidó tanulók fel vannak mentve a szombati iskola látogatás alól. A Somré Sábosz központi bizottságának jelentése szerint a bázeli nevelésügyi igazgatóság legújabb határozata értelmében az orthodox irányt követő szülők gyermekei fel vannak mentve az alól, hogy szombaton és ünnepnapokon iskolába menjenek.

— A zsidó középosztály megmentéséért. A Foundation (ejtsd: fundész) az a név, amelyet a nagy gazdasági krízisben szenvedő európai zsidóság örömmel fog megtanulni. Foundation rövidítése ennek a címnek: American Reconstruction Foundation, ami Amerikai Felépítési Alapot jelent. A Foundation az amerikai és nyugateurópai zsidóság nagy segítőszerveinek új alakítása és az a célja, hogy mindenütt zsidó bankokat és hitel-szövetkezeteket állítsanak fel. Lengyelországban már nagy sikerrel működnek ezek a bankok, melyek több mint hétévmillió dollár alapítókéval dolgoznak. A román zsidóüldözések következtében a Foundation párisi vezetősége elhatározta, hogy a szörnyű gazdasági helyzetbe került román zsidók részére négy középosztály-hitelbankot állít fel a legsürgősebben. Ezeknek a bankoknak az a célja, hogy a gazdasági válságba jutott zsidó középosztályon segítsenek.

— Zsidó üdvhadsereg. Sabin O. Orgler newyorki zsidó egy új mozgalmat indít, amely az „Üdv. Hadseregének“ elvei s metódusai alapján a zsidókat visszaakarja téríteni őseik hitéhez. A szervezetet mister Orgler „Zerach Abraham“-nak nevezi és nagy fellépést kelt azáltal, hogy New-York nyílt uccáin leáll prédikálni és zsidó hallgatóit felszólítja,

hogy térjenek vissza őseik hitéhez s őrizzék meg a Tóra parancsolatait. Egy interjuban mister Orgler kijelentette, hogy tanulmányutján tapasztalta, hogy az amerikai zsidóság szellemi élete züllőfélben van. A templomok üresek és a mai szülők egyáltalában képtelenek gyermekeiket zsidó szellemen nevelni s emellett még a zsidó iskolák pangnak az ürességtől. Miután az amerikai zsidó ifjúság tulnyomó része az uccán és lokálokban található, a „Zerach Abraham“ tevékenységét ide teszi át. A mozgalom már eddig is számos zsidó fiút vezetett vissza a zsidó hit berkeibe s különösen a proselytáknál aratott nagy sikert.

Férfi szövet

különlegességek

bámulatos olcsó

leszállított árakban

Engros

Havas & Grünfeld

Endetail

posztó áruházában

Kossuth ucca 8.

Közérdek vevőket készpénzben szolgálunk ki.

Cégünk szoliditásától kérjük meggyőződni.

— Zsidó diákok kerestetnek. Beszáncon francia város egyeteme hirdetményt adott ki, amelyben főiskolai látogatására a zsidó egyetemi hallgatókat meghívja. Ennek az érdekes felszólításnak a háteréből a következők szivárogtak ki: Beszáncon, mely Párisától csak néhány órányira van, valóságos iskola-város, ha főiskolái nem is értek el átlagos elismertetést. Több szakiskolája is van, így kereskedelmi iskolája és óras-főiskolája. Már hosszabb idő óta fennáll a városkában egy zsidó diák-kolónia, mely a legjobb viszonyban él a város máshítt lakosságával. Különösen a kereskedelmi főiskola igazgatója, dr. Manury, aki kifejezett zsidóbarát hírében áll, tanusít élénk érdeklődést a zsidó diákság iránt. A zsidóbarátságának egész szokatlan jelét nyújtotta az igazgató akkor is, amikor meghívta a városka legtekintélyesebb polgárait magához. A meghívottak előtt megkapó szavakkal ecsefelve azt a szomorú sorsot, amely a különböző országokban fennálló numerus clausus folytán a hazájukból elűzött diákokat éri. Felszólította vendégeit, gondolkozzanak megfelelő módokon, melyekkel a numerus clausus zsidó áldozatait segíteni lehetne. Beszáncon városaijai nemes gesztussal adtak választ erre a felvetett kérdésre. Saját anyagi eszközeikből épületet emeltek a zsidó diákok számára és br. Manry által kérték meg, hogy vajjon lehető arra számítani, hogy legalább ötven külföldi zsidó diák fog a városkába költözni. A diákszervezet megnyugtata a város vezetőit, mire az egyetemmel karöltve, a város vezetősége kiadta a zsidó diákoknak a városka egyetemére való meghívását. Mindenesetre érdekes és szokatlan az a megértés, melyet a francia városka polgárai a zsidó diákság hányatott sorsa iránt tanusítanak.

— Horbatznál (Oradea, Reg. Ferdinand 1.) puplin és oxford ingek már 350.- kalapok 200.- tiszta selyem nyakkendők 160.- prima flór sockni nagyválasztékban 60-Leitől kapható.

Cégem a „Közérdek“ kötelékébe tartozik.

— A sighetli Mizrachi és a Bundisták. Az utóbbi időben a Mizrachi vezetősége felfigyelt arra a mérges agitáciora, amellyel a Sigheten terjeszkedő szociáldemokrata Bundisták a Zeire Mizrachi fiatal tagjait megfertőzni igyekeztek, megkísérélvén tagjaiknak minimális csoportját a Mizrachi tagjaival növelni. Ezen alattomos munka ellensúlyozására és a Bundisták káros eszméinek leplezésére a Mizrachi a Zeire Mizrachival karöltve egy mitinget rendezett, melynek tárgya kizárólag a Bundista machinációk felszínre vetése volt. Rottenberg József és Koffler Mózes hosszasan fejtegették a Bundisták nyilvános bűnözését és provokációit a zsidó vallásunkkal szemben és rámutattak arra, hogy az emlékezetes augusztusi véres eseményeknél a Bundista sajtó, mily megértő állásfoglalásra helyezkedett az arab gyilkosokkal szemben. Mindezt összegezve a miting határozat javaslat formájában felhívást intéz a Zeire Mizrachi ifju tagjaihoz, hogy ne hagyják magukat hamis jelszavaktól indítva, téves utakra vezetni és kitartóan továbbra is a Mizrachi kék-fehér zászlóját emeljék magasra. Hirsch M. és Stern S. Mizrachi vezetők felszólalása után a miting lelkes hangulatban véget ér.

— A német kultúra dicsősége. Hindenburg nevű városban, a nevek nem fontosak — egy antiszemita a köztársaság ellen elkövetelt sértés miatt a bíróság elé került. Az egyik bíró zsidó volt. Az antiszemita, a zsidó bíró eltávolítását kérte — mert elfogult. Hát idáig jutottunk? Van haladás, létezik a kultúrában előmenetel? Zeppelin szelvényében-hosszában repülő körül a világot, Eckener az egész emberiség csodálatát és minden nemzet irigységét biztosítja a hazának és Hindenburg városában zsidó nem bíraskodhatik. De mégis van haladás. Hála Istennek! Haladunk, haladunk visszafelé.

— **Megalakult Szatmáron is az „Ezra“.** Kolozsvári Egyetemi hallgatók „Ezra“ Zsidó Ifj. Egyesületének szatmári tagozata, vasárnap tartotta meg az alakuló gyűlést a Mizrahi helyiségben. A gyűlésen résztvettek dr. Schwarz Lajos, mint az E. Zs. N. Sz. szatmári tagozatának képviselője. A kolozsvári „Ezra“-t dr. Berkovits Jenő képviselte, mint annak 3 évig volt alelnöke. Valamint jelen voltak az összes szatmári ifj. egyesületek kiküldöttjei is. A gyűlést dr. Berkovits Jenő nyitja meg, aki szép szavakkal vázolja az „Ezra“ céljait. Majd dr. Schwarz Lajos tartotta meg tartalmas beszédét a cionizmusról. Az üdvözlő beszédek elhangzása után megejtették a választásokat, amelyek során elnök lett dr. Berkovits Jenő, ügyvezető elnök Rosenberg Miklós, alelnökök Léb Ödön, Katz Sándor, főtitkár Salomon Salomon, titkár Wolf, könyvtárnokok Holczer Béla, Katz Tóvta, ellenőrök Kranczer Ármán, Náthánzon N., Sekel és K. K. L. biztos Grósz Ignátz, fegyelmi bizottság Léb Ödön, Herskovits Lajos. A megejtett választások után a gyűlést dr. Berkovits Jenő bezárja.

— **Egy hónap a vallásellenes propagandára.** A kommunista párt központi bizottságának szociális és kulturális szekciója azt a határozatot hozta, hogy szept. 15-től okt. 15-ig — amely időre a zsidó nagyünnepek esnek — egy vallásellenes propaganda hónapnak nyilvánítja, melynek főcélja egyrészt, hogy a burzsuázia jámborságát leplezze, másrészt a zsidó munkások, parasztok, kereskedők és alkalmazottak között erőteljes agitációt fejtsenek ki, hogy a nagyünnepek alatt a templomokat ne látogassák és rendes hétköznapi munkájukat elvégezzék.

Legolcsóbban Horbátznál az ünnepekre fehérneműt kalapot, nyakkendő és mindennemű férfidivatcikket **Oradea, Reg. Ferdinand I. szerezhet be.**

Cégem a „Közérdek“ kötelékébe tartozik

— **Egykori pogromvezérek kivégzése.** A kievi szovjetbiróság két bandita vezért Donzov és Schvejkot, golyó általi halálra ítélte, amely ítélet már végre is hajtatott. A tárgyalás folyamán — amely árulás miatt volt ellenük — köztudomású lett, hogy az ukrainai pogromok alatt Klimenki alvezérei voltak, nem kevesebb, mint háromezer zsidót mészároltak le. A Peltjura rezsim bukása után sikerült a két banditának az ukrainai szovjetnél elhelyezkedni, ahol tovább is a zsidók elnyomatását propagálták. Most aztán utólrólra őket százaszorosán is megérdemelt végzettük.

— **Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyág, migrén, kimerültség, szédülés, szivszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség megszűnhetnek** azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorral megiszik egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet. Orvostanárrok dicsérik azon értékes szolgálatokat, melyeket a **Ferenc József** víz járványok idején is, mint biztos és enyhe hashajtó teljesít. A **Ferenc József** keserűvizet kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Vezetőség változás a seinii Zeire Mizrachiban.** A seinii Zeire Mizrahi a napokban tartotta meg új vezetősége választását abból az alkalmából, hogy az egyesület elnöke, Singer Géza bizonytalan időre eltávozott helységükből. A szervezett új elnöke: Berkovits Árpád lett. Vezetőségi tagok: Weisz Lajos, Benedikt Béla, Lebovits Jenő és Izsák Ignátz. Az ifju csoport elnökét távozása alkalmával meleg ünnepségekben részesítette.

Szezon kezdetével kötött szvettereket, pullovereket, harisnyákat nagy árengedménnyel árusítom **Kötött köntűmököt mérték után készítek!! London divatkötőde**

Oradea Kosuth u. 5.

Saját készítmény! Olcsó gyári árak!

— **Orvosi hír.** Dr. Berger József orvos, kinek neve olvasóink előtt eléggé ismeretes, régi helyéről a Str. Astra (Gilányi uccáról, elköltözött. Rendeléseit ezután a Piața Mihai Viteazul (Nagy-piac) 14 sz. alatt folytatja. (Széna ucca sarok, „Oroszán“ gyógyszerár felett.) Telefon a régi szám: 988.

T. VÁSÁRLÓKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

1 mtr. Bőrerdős mosott vászon	Lei 25	1.50 hosszúságú türolkőző	Lei 36
1 „ Prima férfi ing zefírek	„ 28	Prima ágynemű kanavász 1 mtr	„ 39
1 „ Cérna batistok minden színben	„ 29	Tastós kötény kloth 1 mtr.	„ 65
1 „ Francia jó mosó delain	„ 33	Prima ágynemű damaszt	„ 68

Teljes menüsszoonyi kelengyék szabócikkék, szövetmaradékok, lópokrócok és szőnyegek minden árban. Utánvételes rendelések pontosan eszközöltetnek.

NA GYVÁRADI ZSIDÓ FIU INTERNÁTUS

Prospectust kívánatra díjtalanul küldünk!!

A nagyváradai társulati Kereskedelmi, az orth. Gimnázium és a zsidó Liceum igazgatóságaitól ajánlva,

Elsőrendű **עזרה** ellátás. A tanulókat végzett szakmárok készítik elő. Bármilyen iskolai és internátusi ügyben ielvilágosítással szolgál az internátus igazgatója

Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár

Ajelentkezéseket ajánlatos minél előbb eszközölni.

Apró hírek

a világ minden részéből.

— **Békejobbot nyújtanak az arabok.** Jeruzsálemből jelentik. Ellentétben a nagymufti gyűlölködő és lazításig menő propagandájával, az El Salaam című arab újságban hétről-hétre kiengesztelődött hang, békét kívánó cikkek jelennek meg. Ujjabban Nasser el Taher, a nablusi arabok egyik vezetőférfia írja a következőket egyik cikkében. „Immár elérkezett az ideje, hogy megszólaljanak a béke harangjai. Ha van fontos pillanatnyi kötelessége az arab és zsidó népek, akkor ez nem lehet más, minthogy a két nép hivatott képviselői kölcsönös tanácskozásra üljenek össze, hogy Mózes és Mohamed szellemével rendezzék politikai és vallási kérdéseiket. Békét akarunk, békés megoldást az egész vonalon. Évszázadok óta élünk együtt jószándékban, bajban és örömben kölcsönös hazánk Palesztinában és nem engedhetők meg, hogy lelketlen emberek üszköt dobjanak köztünk, nem tőrjünk, hogy az elmúlt hónapok eseményei egyre jobban elmélyítsék azt a szakadékot, amelyet mesterségesen ástak gonosz leikek a két nép között. Legyen vége a gyűlölködésnek, amely vérontáshoz vezet és távolítsa el a két fél mindazokat taborából, akik csak önző célokat ismernek“. A cikk arab és zsidó körökben egyaránt jó hatást keltett.

Győződjön meg!!!

Mindenféle harisnyák, keztük, férfingeket, Bébé cikkeket, Rövidárúk nagyválasztékban kaphatók:

Szenszky Miklósnál

Saspassage

— **Az ausztriai kath. templomokban** legújabbán vegyes házasságokat (kath. és zsidó) is keresztül visznek anélkül, hogy a kitérés okmányokat fel kellene mutatni. Így akarják a kath. lelkészek hűvek számának a megnövelését elősegíteni. A naspár egy kötelezvényt tartozik aláírni, melyben kötelezi magát arra, hogy gyermekeit kizárólag a kath. egyház szellemében neveli.

— **Egy orosz cionista tragédiája.** Nagy konsternációt váltott ki a zsidóság minden rétegében az a tragédia, mely Nátán Rasomvskit érte. Rasomvski, aki 1917-ig az orosz cionisták hivatalos lapjának, a „Vostnik Sibiriskich Evrejev“-nek a főszerkesztője volt, ezeltől 3 évvel elhatározta, hogy Kinán keresztül kivándorol Palesztinába. Am családott, 3 évig a legnagyobb szükségben élt Kinában abban a reményben, hogy sikerülnie fog palesztinai vizumra szert tenni. Látván azonban, hogy minden megerősítés ellenére nem képes tervét keresztül vinni, az a gondolata támadt, hogy illegális uton vissza fog utazni Szovjet-Oroszországba, ám itt is keserves csalódás érte. A kínai határőr az Oroszmandzsuri határnál ászrevette és letartóztatta. Rasomvskit kémkedéssel vádolják és láncraverten szállították a fegyházba. A chabrinai hitközség és régi barátainak intervenciói ellenére nem akarják a letartóztatottat szabadlábra helyezni. Rasomvski Joliosovjetgradban született és a leánya Palesztinában lakik.

Olvassátok Fizessetek elő Hirdessetek Terjesszék a heti lapot, mely a vallásos zsidóság egyetlen magyar nyelvű lapja

— **Missionáriusok tevékenysége.** A missionáriusok legújabbán a hollandi zsidókra vetették ki hálójukat. Legutóbb Rotherdamban, a városi parkban tartottak nagy misszionárius-ünnepélyt, hol beszámoltak eddigi aktivitásuk eredményeiről, melyek szerint eddig a legnagyobb eredményt — dacára annak, hogy ott nem is fejtettek ki valamely nagy energiát — Budapesten érték el. (Óh, Budapest! Budapest, az asszimiláció recordjának metropolisa! Meddig még? Meddig...!)

— **Berlin** Ludendorff tábornok válopert indított második felesége ellen, mert a vagyonszétosztás megszüntetését kérte a bíróságtól. Az antiszemita Ludendorffot ugyanis bizonyos körök rávetették arra, hogy vagyonát a zsidók kiirtásának szentelje. A felesége azonban feltette a saját vagyonát és azért a vagyonszétosztás megszüntetését kérte a bíróságtól. Miután a bíróság eleget tett az asszony kérelmének, Ludendorff beadta a felesége ellen a válopert. Lehetséges, sőt valószínű, hogy a német antiszemita ezt az esetet újabb antiszemita kirohánásra fogják felhasználni. Az ok adva van: Ludendorffné a zsidók miatt a vagyonszétosztás megszüntetését kérte és ugyancsak a zsidók miatt válik a férjétől, aki alapjában véve nagyszerű „fajasszony“ volt és a zsidókat épügy gyűlölte, mint „nagy“ férje.

London. Egy angol tudós ásatásokat végzett azon a helyen, ahol a bibliai tanítás szerint hajdan Ur nevű város állott és olyan dolgokat fedezett fel, amelyek még az özönvíz előtti időből származnak. A vízözön ezen a helyen 10 láb vastag homokrétegeket rakott le és ezalatt fedezett fel sírokat, melyekben apró agyagszobrok voltak. Ezek az apró szobrok a vízözön előtti népek vallásos képeit, bálványait örökítették meg.

Kairó. Az ismert egyptomi író és publicista, Hussein Mahmud, feltűnést keltő felhívást intézett az egyptomi lakossághoz, amelyben felszólítja, egyptomi testvéreit, hogy ne csatlakozzanak le az arab tömegek tüntetéseikhez, mert semmilyen kötelék nem fűzi a két népet egymáshoz. Kötelessége azonban az egyptomi népek a zsidó nemzetet támogatni, amely az ő néptörzsfajukhoz tartozik és évszázadok óta minden országban a legdurvább szenvedéseket kellett elviselnie. A panaszfal által felkorbácsolt vitás ügyekben az egyptomi nép ne osztozzon: a panaszfal egy része annak a templomnak, amelyet az ős Salomon király épített és annak tulajdonjoga a zsidóságot illeti.

Ingyen harisnya

LEITNERNÉL a

„**Hófehérke**“ harisnyaházban

Sas palota Piața Unirei 4.

12 készpénzért vásárolt cikk összértékének

$\frac{1}{12}$ rész arányában

Ugyanott **BIZALOM** könyvecskére is vásárolhat Szombaton csak este nyitva.

Haifa-ban véres összeütközésre került a sor a mohamedán és keresztény arabok között. Erre adott okot, hogy a mohamedánok egy régi katona temetőbe újabb halottat akartak eltemetni, mely ellen azonban a keresztény arabok tiltakoztak, miután egy előbbi megállapodásuk szerint választott bíróság döntésére van bízva, hogy mely felekezet használhatja a jelzett temetőt. Egy keresztény arab lapszerkesztőt és mohamedánt meggyilkoltak. További hat keresztény arab súlyosan megsebesült. Tizenkét mohamedán arabot ebből az ügyből kifolyólag letartóztattak.

Jerusálem. I. Jorjura arab rendőrtisztet, ki a hebroni mészárlások idején igen különös szerepet játszott Machnej-Jehudába, Jerusolaim legnépesebb zsidó kerületébe nevezték ki rendőrfőnöknek. Ezen kinevezés ellen a zsidó lakosság a legerélyesebben tiltakozott.

ŐSZI SZEZON LEGALKALMASABB VÉTELEI!

Lei 36	100 c. szél, brokátselyem kabátbélés	Lei 69
„ 39	100 „ 1.50 széles lepedő vászon	„ 88
„ 65	1 drb. 6 személyes abrosz	„ 125
„ 68	1 „ családi paplan	„ 275

KELLER S. MAYER

Str. Nicolae Iorga
(Zöldfa-ucca 10 sz.)

Az elmaradottak is adakozzanak — Borsának.

— A felesleges ruhanemüket a helybeli szegények kapják —

A borsai gyűjtést intéző bizottság, a házról házra járva való gyűjtés munkáját, mint azt lapunk múlt heti számában bejelentettük, — befejezte. Sokan vannak azonban még, akik nem járultak adományukkal hozzá az akció eredményéhez. Tették ezt részint, mert a náluk járt bizottságok nem találták őket odahaza, részint, mert nyaraltak. Felkérteük annak közlésére, hogy az így elmaradottak, adományait a Kishitelbank és Takarékpénztár r. t. Piața Mihai Viteazul (Nagypiac) 11 sz. helyiségébe küldjék.

A gyűjtés eredménye igen szép volt városunkban. Am ez is, az országos eredmény is olyan kevés ahhoz, hogy borsai hittestvéreink fedél alá juthassanak! Ezért is hisszük, hogy mindenki, akinek anyagi ereje megengedi és eddig bármely okból akadályozva volt, tehetségéhez képest eleget tesz szerencsétlen hittestvéreinkkel szemben tartozó kötelességének. A bizottság egyébként aziránt is intézkedett, hogy a Kishitelbank 6-70 sz. telefoni kívánságra az adományért megfelelő nyugtával ellátott megbízottját bárhova elküldi.

Az intéző bizottság — kapott értesülésünk szerint — már megkapta az Országos Segítő Bizottság hozzájárulását ahoz, hogy a természetbeni adományok feleslegét, az itteni szegények között szétoszthassa. Felhívják előbb az adakozókat, hogy amennyiben nem járulnának ehhez, adományaikért jelentkezzenek. Ennek megtörténte után az összes jótékony egyesületek vezetőségének bevonásával — még a nagyünnepek előtt — szétosztják az összes ruha és fehérenemüket a szegények között. Közözzük az összes lapokban téve, hogy az igénylők mikor és hol jelentkezzenek felvételük végett.

Minthogy ruhanemű fölös számmal gyűlt a borsaiak részére, a magunk részéről is őszinte örömmel üdvözljük a bizottságnak azt a törekvését, hogy a begyűlt ruhaneműekhez a helybeli szegényeket juttassa.

Sajnos — sokan vannak és nagyon reájuk fér! (B.)

Egyébként az adományok neveit folytatólagosan az alábbiakban adjuk:

Frigyes Izsó, Rosenberg István, Dr. Erdész István 400-400 lei. Jachzel Joachim, Krausz Árpád, Boros Jenőné, Lörintz Arthur, Dr. Berger József, Dr. Markovits József, Dr. Kovács Gyula, Dr. Löfkovits Lipót, Vidor József, Dr. Ládai, Dr. Rác Béla, Polgár Henrikné, Gottlieb Gyula, 300-300 lei. Lörintz Jenő 250 lei. Félixfürdői templom, Frenkel, Reichmann Benjámin, B. Ms., Schwartz Jakob, Dr. Halász, Sternberg Helén, Kelemen Vilmos, Dr. Kertész Ferencz, Dr. Steiner Ervinné, Dr. Kovács Dezsőné, Dr. Sebestyén Arthur, Jakob Sámuel, Wittmann

Székely, Stern Andor, N. N., Rác Lajos, Wittenberg Sándor, Szücs Izsó, dr Raaber Árpád, Kesztenbaum Julia, özv Szilágyiné, Rácz Ferencné, Eidlitz Ignátz, Bugler Zs., dr Balogh Antal, Deutsch Klein Marcel, Lévi Józsefné, dr Geró Sándor, Katz Józsefné, Kohn Gáborné, Bartáhné, Erdősné, Pollák Ernőné, Kroh Vilmosné, Traitner Viktorné, Barna Miklós, Katscher, Péter, Kálmánné, Seidmanné, Citrom Salamon. Hönig örökösök, Hercz Mór, Lovasi Grosz Ferencz, Moskovits Dezső, Fischer Jenő, Mihelyi Pálné, Benedek Sándor, Grünwald Sándor, özv Jung Ferenczné, Herskovits Lajos, Ritter Lajos, Dajonics Jusztn, Farkas József, Held Pál, Weisz Sámuel, özv Klein Ferenczné, Weinberger Izidor, Stern Hermann, Citrom és Blau, Schönbrunn Albert, Weisz Nándor, Mátyás Nándor, Grosz Sándor, dr Winkler L., Pollák Ignátzné, Fekete

בואו וראו!

אתרנו

ארץ ישראל מפרדסי אהינו
אשר פרחו וגדלו מזעת אפם
שר אהינו על אדמת אבותינו כשרים עפי' עדות
בד"צ ירושלים ת"ז נמים והדרים בתכלית היופי
ובמחירים השווים לכל נפש.
אשרי מי שיוכח לקיים מצות ארבעה המינים
כי על דא ודא' כונה תהום במצות עשה
ולמחמת לכס'.
הודרו כי המספר מועט!!

POLLÁK Oradea : להשיג אצל:
Mănăstiri 1.
Pa'esztinai Eszrogim, Liluvim, és Hádászim!

Jenő, Kun Adolfné, Szabó Miksáné, Löwy Vilmosné, Deutsch Izsákné, Steiner Sándorné, Klein Ödön, Pollák Albert utódja, Dr. Gergely Dezső, Kertész Gáborné, Sonnenwirth Simon, 4 olvashatatlan aláírás 100-100 lei. (folytatjuk)

Lapunk zárta előtt futott be szerkesztőségünkhöz a váradi Aviva egyik éveken át volt bájos vezető tagjának: Emánuel Weiszmann gyógyszerész neje, Stössel Irén urnőnek, a mexikói Torenóból igazi, drága zsidó asszonyszívet irt meleg levele, 5 dollár kíséretében a borsai tűzkárosultak javára. A tengerentuli pénzküldemény elismerésre méltó gesztusa önkéntelenül felveti előttünk azon kérdést, hogy tudunk-e mi felemelkedni és tudjuk-e kellően értékelni azon nemes zsidó sziveket, melyek ország, sőt világrészi határokat nem ismernek, ha nélkülözö zsidó testvéreik támogatására hívja őket a zsidó szolidaritás?! Tanuljunk tőlük és nyiljanak meg zsidó sziveink és akkor meg kell, hogy nyiljanak erszényeink is sokat szenvedő zsidóságunk számára.

ZSIDÓ HUMOR:

Rabbi Méirl Premisláni védőbeszéde.

Ismeretes, hogy a premisláni Rabbi Méir mindenkor védelmébe vette a zsidó népet imáiban az Uristen előtt. Szokása volt, hogy az Ámud előtt állva, mindenki által érthető módon intézte szavait, arcát az ég felé fordítva, Istenéhez.

Egy alkalommal Roshasono elsőnapja szombat napjára esett. Az ő alkalmi védőbeszéde emígyen szólt:

Világok Ura, ezen a Roshasonon kényszerülve vagy a zsidóidat az Élet könyvébe beírni. Mert hiszen ma Sabat napja van és ma a Tórád szerint nem szabad írni. De hát mégis, hogy állhatod a szavadat, amely szerint Böros Hásonoh jikotévün, Roshasona napján kell ítéletet írni. Ezt csakis úgy teheted, ha az Élet könyvébe írod be. Mert hát az Életmentés céljából a Sabatot is szabad megszegni..

A premisláni Rabbi Méirl és Iván.

Egy alkalommal Roshasanakor az Almemor tetején állva, a Sófárba fujva nem tudott hangokat kihozni. Erőiködött, elmondotta a Vihi Noám imát már másodsor, de a sófár csak berekedt és nem akart szólani. Végre türelmét veszítve, az ég felé emelte arcát és így szólt:

Világok Ura, ha nem akard, hogy Méirl fujjon a sófárba, jöjjön Iván és fujjon ő..

A lodzi rabbi és a nemzsidók.

Rabbi Élijáhu Chájim, Lodz főrabbi, ismert és befolyásos volt a hivatalos körökben. Egy alkalommal Lengyelország kormányzója meglátogatta a várost és a hatóságok ünnepi fogadást rendeztek részére. A rendezők meghívták a különféle felekezetek papjait is. Természetes, hogy az oroszok

כתיבה והתימה טובה

Boldog újévet kíván a „Népünk“ szerkesztősége előfizetőinek, olvasóinak és jóbarátainak.

הננו מברכים את כל חברינו בברכת שנה טובה ונוכה לבני ארצנו ברוח התורה והמסורה.
מרכז המזרחי וצעירי המזרחי באראדיע

Boldog újévet kíván a „Népünk“ főszerkesztőjének Wasserstrom Sándor urnak és a „Népünk“ munkatársainak. *Ordentlich Viktor Sätmar*

Boldog újévet kíván a szatmári Ceiré-Mizráchi, a Ceiré-Mizráchi központnak és az összes helyi csoportoknak.

Boldog újévet kíván a seini-i Ceiré-Mizráchi, a Ceiré-Mizráchi Központjának Oradea.

Boldog újévet kíván a seini Ceiré-Mizráchi sätmari csoportjának.

Boldog újévet kíván a seini Ceirei Mizrachii, Singer Géza volt elnöküknek Carei-Marii.

Boldog újévet kíván elvbarátai, rokonai, ismerőseinek és üzletfeleinek:

- Mittelmann Jakob oradeai orth hitk. elnöke.
- Wasserstrom Sándor a M. E. K. Exekutive elnöke és a „Népünk“ felelős szerkesztője.
- Ráth Efraim a Misrachi szervezet főtitkára.
- Juszt Mose a Zeire Misrachi elnöke.
- Zamroni-Nóta Sándor Cluj.
- Uran Géza ékszerész, Oradea.
- Karfunkel Fülöp Zárda u. 2.
- Nóta restaurant Cluj.
- Grosz vendéglő Oradea-Timişoara.
- Leitner Ignátz Hőfehérke áruház Oradea.
- Rippner Testvérek Oradea.
- London divatkötőde Oradea.
- Szenszki Miklós divatáruház Oradea.
- Havas és Grünfeld posztóáruház Oradea.
- Gottlieb Hermann a Népünk kiadóhivatalának képviselője.
- Mendelsohn Mózes a Népünk kiadóhivatalának képviselője.

כתיבה והתימה טובה
rokonai,
jóbarátai, üzletfelei és ismerőseinek
kiván
Grünberger Ignác
vegyszereti gyár, Oradea.

pópája és a lengyelek katolikus papja előkelőbb helyet kaptak a vasútállomás peronján. Ezzel szemben a lodzi Rabbinak leghátul jelölték ki a helyét.

A fogadtatás befejezése után a város polgármestere félrevonta a Rabbit és megkérdezte tőle: Mondd Rabbi, te aki a legrégebbi vallás képviselője voltál itt, nem érzel gyűlöletet és haragot azok ellen, akik így tiszteletlenül bántak el veled?

Nem, mondá a Rabbi. Hisz tudvalevő dolog, hogy a többi vallások az én vallásom emlőin nőttek nagyra. És láttál-e már anyát, aki irigykedjen gyermekeire?

Visszaköltöztem

Reg. Ferdinand 14 szám alá, ahol olcsó bér mellett a raktáron levő összes új és használt zongorákat, szőnyegeket, bundákat és ajándék disztárgyakat halatlan olcsón elárusítom.

STERNBERG
vétel és eladó üzlet

Rabbi Naftáli Rapschitz, mint bűnhordozó.

Rabbi Naftali, Rapsitz rabbija ismeretes volt szellemességéről és jókedélyéről, ami akkor sem hagyta el, ha komolyan el volt merülve magasabb szellemi munkába vagy imába.

Egy ízben Jomkipurkor beburkolva állott tálliszába, előrehajlottan, imába merülten. Mögötte állott valaki, aki nem tudta, hogy ki áll előtte tálliszába burkolva. Amikor Osámmuhoz értek, a mögötte álló zsidó hátára tette a Machzort és úgy döngötte a mellét szabad kezével. Osámmu, Bogádmu. Rabbi Naftali túrte szóltanul. Amikor befejezték, hátrafordult és mosolyogva így szólt: Te vagy a bűnös és én viselem a Te bűneidet..

Ki gyermekét szereti, ápolja H Ö F E R hintőpor-krém-szappannal.
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ujitásokat a hitközségi életbe.

5.

Irtó: CHÉBER HÁKÉNI

Anyakönyvi hivatal.

Közvetlenül a magyar zsidóság recepciója után hozta a magyar törvényhozás háza azt a törvényt, hogy a felekezeti és egyházi anyakönyvi hivatalokat megszünteti és az egész intézményt államosítja. Azon naptól kezdve, hogy ez törvényerőre emelkedett, a zsidó hitközség egyik összekapcsoló szervét veszítette el. Ez a zsidó vezetés oly érintkezési felülete volt a néppel, amit senki ki nem kerülhetett. Ma, mikor már történelmi távlatból nézhetjük a megtörtént processzust, joggal kérdezzük, hol voltak akkor nagyjaink? Hogyan lehetséges az, hogy akkor nem látták tisztán, hogy milyen asszimiláció erő van abban, hogy többé nem a rabbinál kell a születéseket és a halálozásokat bejelenteni.

Nem lehet arról szó, hogy propagandával vagy komolyabb akciókkal az állam akaratát ezen kérdésben igyekeztek volna megmásmítani. Ez az akkori atmoszféra mellett igen veszélyes lett volna. Hisz az állam is akkor kezdte meg a zsidók egyenjogúsításának eredményének leföldözését. Hisz ezerszer és ezerszer kellett és kell mai napig is a magyar zsidóságnak hangsúlyozni, hogy ők hűséges fiai a magyar hazának... Így tehát érthető, hogy nem szólaltak fel is ellene. A magyar államnak bizonyára más állami érdekei is voltak az állami anyakönyvi hivatal felállításával. Nem utolsó helyet foglalhatott el ebben a katonasorozások kérdése... Ez mind érthető. De az akkori vezetők részéről megbocsáthatatlan volt, hogyha ki is adták kénytelen kellett, az egyébként jövedelmet biztosító hivatalt, miért nem kivánták azt tovább vezetni *nemhivatalos uton*. Érdekes, hogy mai államkeretünkben, Bukovinában csak most következett be az anyakönyvi hivatalok államosítása. Így Csernovitzban is most került rá a sor, hogy a vonatkozó törvényt érvényre emeljék. És ekkor Csernovitz megmutatta, hogy a mai komolyabb létszámú hitközségek között kulturális kérdésekben messze túlszárnyalja a többi hitközségeket. A napokban olvashattuk a Csernovitz lapokban, hogy a hitközség bejelentette egy közgyűlésen a törvény végre-

hajtása folyton előállott helyzetet. Ezzel kapcsolatban bejelentette, hogy a kulturbizottság határozata folytán az anyakönyvi hivatalos könyveket tovább is fogják vezetni és gondoskodni fognak róla, hogy senki, aki igényt tart arra, hogy zsidónak neveztesék, ezen hitközségi matrikumból ne maradjon ki.

Erről mi is példát vehetnénk. Nem utolsó értékű ezen intézmény speciális zsidó okokból és mindenütt a zsidó nép felől egy igen értékes katasztert nyújtana. A zsidók érdekeinek nagyon fontos, a történeíró, a statisztikus szemében pedig egy kiaknázatlan bánya.

Várad nagy zsidó hitközsége nem maradhat el kulturális téren a csernovitzai mögött. Ahol van miről, okvetlen példát kell vennünk. Okvetlen meg kell oldani a kérdést Nagyváradon is. És ha fel lesz állítva a külön zsidó hitközség matrikulum, akkor nem fordulhat majd elő, hogy Nagyváradon a fiatal generáció százával alapítson családot, ezzel szemben semmilyen hitközség tagja ne legyen.

Mert ez nálunk nem újság. Figyelmen kívül óhajtom hagyni bizonyos 260 új tagnak a beiratkozását a hitközségbe. De azt tul minden politikumon mindenki beláthatja, hogy minden zsidónak okvetlen tagja kell lenni a hitközségnek. A hitközség nem párt, melynek propaganda kell és nem egyesületesdit játszik. Hanem a zsidó nép tényleges összefogó nagy kerete, amelyben minden orthodox érzelmű és életű zsidónak helye kell, hogy legyen. A hitközségnek van adókövető joga. De nem tudja, hogy kire vethet ki adót. Fektesse le egy törzskönyvet és abból meg fog tudni mindent. Hisz tudjuk, hogy erre még speciális zsidó szempontokból is szükségünk lehet. Ezra Haszófer a második templom idejében is felállított egy ily katasztert. A Tharat Hamispáchá érdekében. Ma épügy szükség van erre, mint akkor volt. Talán még fokozottabb mértékben.

A hitközségi matrikulum, okvetlen le kell fektetve legyen. Minél később, annál nehezebben fog menni és annál hátrányosabb lesz a zsidó közösség számára.

Felhívás.

Értesitem a n. é. közönséget és a t. vevőkörömet, hogy modernül felszerelt orth. kóser **szalámi hentesárugyárban** s legjobb minőségű készítmények jönnek forgalomba hozva, Szíves pártfogást kér

MARTIN PÁL jun.

ארטה' כשר HENTESÁRUGYÁR ארטה' כשר
CLUJ, Piața Mihai Viteazul 25.

Nyugodtan fog aludni, ha

EXPRESS POLOSKA irtót

használ. Kapható:

STERN S. ENDRE

Egy üveg
ára 15 Lei

CÉGNÉL ORADEA, Zöldfa-u. 10.
Telefon: 378.

Téli szörme különlegességem

megérkeztek, azokat a legolcsóbb árban bocsátom a nagybecsült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

Oradea, Nagypiac-tér 14. **Ungár Benő**
szücs és szörmeáruháza

ארטה' כשר Restaurant NÓTA Cluj

Ha Clujra jön, keresse fel az ujjonnan megnyitott orth. kóser

Vendéglőmet Str. Dubalarilor v. Timar-u. 7.
a főpostával szemben levő szamosmenti-ucca

ahol izletes koszt, olcsó árak pontos kiszolgálás, garantálják vendégeim megelégedését. Esküvőket vállalok, Szíves pártfogást kér

Utazóknak 10% árengedmény. Restaurant NÓTA Cluj

Nagy áresés a zsirpicacon

Az egész országban csakis én szállítom a legfrissebb, nyáron olvasztott

ארטה' כשר LIBAZSIRT ארטה' כשר
a legolcsóbban, vasuton és **FRIEDMANN SAMU**
postán, saját bődönömben. Oradea, Guza Voda 6

A legszebb !! Zománccfényű gallérokat

tisztítja a

KLEIM Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

VEGYILEG tisztít mos vasal férfi és női ruhákat
Fehérnemű, gallérmosást is vállal

BORGOS Bazár épület
vegyítisztító Színház oldal.

Az egészség a legdrágább kincs és ennek a megszerzése és megtartása a paptamási-i

LITHYNIA

ásványvíz rendszeres ivása által érhető el.

Kapható mindenütt.

Főlerakat: Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23.
TELEFON: 1-76

50%-ot megtakarít

ha szövet, selyem, bársony, vászon és damasztáru szükségletét

a **VERSENY** áruházban

Rákóczy-ut 14 sz. Apolló palota mellett szerzi be

ארטה' כשר Restaurant Grosz ארטה' כשר

Grosz
Oradea, Zöldfa-u. 10. Timișoara, Lloyd-sor 8.

Utazóknak 10% engedmény

Kiadja: WASSERSTROM SÁNDOR

Megérkeztek a Mirjam féle imakönyvek, 4 vagy 9 kötetes „Machzorimok” mindenféle fordítással, selyem vagy gyapjú „Talleszok” felszerelve, továbbá zsidó új-évi üdvözlétek és mindenféle rituális cikkek a legjutányosabb árban, kaphatók

SPITZER ABRAHAM

könyvkereskedőnél Zöldfa u. 14. Csillaggyógyszertárral szemben.

Használt könyveket a legmagasabb árban veszek.

Műasztalosok Butorcsarnokai:

Oradea Bémer-tér 2. Kossuth u. 2.

Óriási butorkészletét !!
ne mulassza el megtekinteni.

Meglepő olcsó árak

Kedvező fizetési feltételek

אתרוגים — אתרוגים

הגני להודיע לקהל הנכבד כי הבאתי גם השתא אתרוגים מפרדסי אה"י בארצנו הקדושה כ"כ יגיעו עד ר"ה הבע"ש לזוהרים ודסים ידקים ורעננים מארץ ישראל ואמכר אותם במהירים הכי נוחים וזולים, להרבנים הג' שרימ"א לסוהרים הנחה גדולה.

שמעון גרנר ירושלים

ארטה' כשר
SIMON GLASNER CLUJ
Str. Tud. Vladimirescu 17.

Hirdessen a „Népünk”-ben

I-ső rendű

FALI TÉGLA és CSERÉP

kapható saját igán hazaszállítva, heti vagy havi részletre is:

WASSERSTROM SÁNDOR

TÉGLA ÉS CSERÉPGYÁRÁBAN

ORADEA

Telep: { Str. Minerol 83 (közvetlen a csillagvárosi vám mellett)

Iroda: Str. Rimanóczy 8.

Ugyanott 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel ellátott beltékes magánház, ugyszintén üzletház nagyraktárral, valamint háztelkek havi részletre eladók.

Figyelem !! A zárda-uccai zsidó templommal szemben Schächter Abraham-féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle imakönyvek, Machzor sly. magyar és német fordítással, valamint új kiadású és antik könyvek,

TALLESZEK

gyári áron, Mezize, Tefilin és más imaszerek engross és detail, legolcsóbban beszerezhetők.

A világhírű סופר ההתם-nak 200-at meghaladó halhatatlan, gyönyörű beszédei és mondásai egyedül nálam kaphatók jutányos árban.

SCHÄCHTER ÁBRAHÁM. Oradea. Zárda ucca.

SCHÜCK orthodox fiu internatus

BUDAPEST, VII, Kertész-u. 33.

A jövő tanévre kibővített arányokban nyílik meg. Az összes elemi és középiskolák közelében. Szeretetteljes gondosság!

Idegen nyelvek! Orvosi felügyelet! Naponta ötszöri garantált bőséges jó koszt! Méltányos díjak! Külön számla nincs!

Folyó tanévben félbentlakók még elfogadotnak

A legelőkelőbb zsidó folyóirat az egész világon elismert

MULT ÉS JÖVŐ

Szerkesztője: Dr. PATAI JÓZSEF

Minden egyes szám gazdagon illusztrált gyönyörű album. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: BUDAPEST, VI. RÉVAY-U. 14.

Nyomatott: RUBINSTEIN VILMOS könyvnyomdájában, ORADEA, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCC Cluj Napoca